

Beantwoording vragen uit het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Kamervragen uit het voorjaar van 2015 en de nader gewijzigde motie van de leden Voordewind en Bisschop zijn voor de regering aanleiding geweest om het beleid omtrent de exportbeperking van het AOW-pensioen ter hoogte van de alleenstaandennorm naar niet-verdragslanden nader te bezien. Hierbij is tevens de inkomensondersteuning betrokken die op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW) kan worden toegekend, aangezien hiervoor dezelfde exportbeperking geldt. De regering heeft op 8 december 2015 in dit kader verschillende maatregelen aangekondigd. Met dit wetsvoorstel wordt uitwerking gegeven aan de aangekondigde maatregelen.

2. Wie zijn betrokken?

- AOW-gerechtigden woonachtig in niet-verdragslanden die tevens een buitengewoon pensioen of uitkering ontvangen op grond van de Wet buitengewoon pensioen 1940–1945, de Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers, de Wet buitengewoon pensioen Indisch verzet, de Wet uitkeringen vervolgingslachtoffers 1940–1945, de Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940–1945, de Algemene Oorlogsongevallenregeling Indonesië met inbegrip van het besluit van de Luitenant-Gouverneur-Generaal van Nederlands-Indië van 5 november 1946 (Indisch Staatsblad, 1946, 118) of een vergelijkbare buitenlandse wettelijke regeling.
- De Sociale verzekeringsbank als uitvoerder van de AOW en de voornoemde wetten voor verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen.

3. Wat is het probleem?

Gezien hun oorlogservaringen gedurende de Tweede Wereldoorlog en de periode van ongeregelde heden in het voormalig Nederlands-Indië is sprake van ereschuld en bijzondere solidariteit jegens de groep verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen, zoals hiervoor beschreven. In het licht van deze bijzondere positie acht de regering het om humanitaire redenen ongewenst dat zij in het kader van de AOW nadeel ondervinden van het woonachtig zijn in een land of gebied waarmee Nederland geen verdrag heeft gesloten en waar geen besluit van een volkenrechtelijke organisatie van toepassing is. In de huidige situatie kan daar wel sprake van zijn, aangezien het AOW-pensioen ter hoogte van de alleenstaandennorm en de inkomensondersteuning in beginsel niet naar niet-verdragslanden worden geëxporteerd op grond van de exportbeperkingen geïntroduceerd met de Wet Beperking Export Uitkeringen (Wet BEU).

4. Wat is het doel?

Het introduceren van een uitzondering op de exportbeperking van het AOW-pensioen ter hoogte van de alleenstaandennorm en de inkomensondersteuning naar niet-verdragslanden voor verzetsdeelnemers 1940-1945, vervolgingslachtoffers 1940-1945, burger-oorlogsslachtoffers 1940-1945, zeelieden-oorlogsslachtoffers 1940-1945 en slachtoffers van de periode van ongeregelde heden in het voormalige Nederlands-Indië. Tevens wordt het overgangsrecht voor het AOW-pensioen ter hoogte van de alleenstaandennorm technisch aangepast en wordt overgangsrecht geïntroduceerd voor de inkomensondersteuning.

5. Wat rechtvaardigt de overheidsinterventie?

Gezien de bijzondere positie van de voornoemde groep van verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen acht de regering het om humanitaire redenen ongewenst dat zij in het kader van de AOW nadeel ondervinden van het woonachtig zijn in een land of gebied waarmee Nederland geen verdrag heeft gesloten en waar geen besluit van een volkenrechtelijke organisatie van toepassing is. Dit nadeel kan enkel worden weggenomen door overheidsinterventie, aangezien hiervoor een wetswijziging noodzakelijk is (zie vraag 6).

6. Wat is het beste instrument?

Een wetswijziging. Immers, de exportbeperking van het AOW-pensioen ter hoogte van de alleenstaandennorm en de inkomensondersteuning naar niet-verdragslanden is vastgelegd in de AOW. Een uitzondering op deze beperking dient tevens in de AOW te worden vastgelegd. Opgemerkt zij dat in de AOW ook enkele andere uitzonderingen op de voornoemde exportbeperking(en) zijn vastgelegd.

7. Wat zijn de (neven)gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Voor de AOW-gerechtigden die onder de werkingssfeer van dit wetsvoorstel vallen kan het mogelijk leiden tot een verhoging van het AOW-pensioen van de gehuwdennorm (50% van het netto-minimumloon per maand) naar de alleenstaandennorm (70% van het netto-minimumloon per maand). Daarnaast kunnen deze personen recht krijgen op de inkomensondersteuning.